

เอกสารเผยแพร่ความรู้

อาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน
เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน

ภายใต้โครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมอาหารสำเร็จรูป
พร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กระทรวงมหาดไทย

DISASTER MENU

MRE

FOOD

แกงเขียวหวานไก่.... 0 บาท
Chicken Green Curry

ไก่ผัดกระเทียม.... 0 บาท
Stir Fried Chicken with Garlic

ไข่พะโล้.... 0 บาท
Authentic Pa-Low

ข้าวหุงสุก... 0 บาท
Rice

<https://www.disaster.go.th>

เอกสารเผยแพร่ความรู้

อาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน

จัดทำโดย

สำนักวิจัยและความร่วมมือระหว่างประเทศ
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย
Research and International Cooperation Bureau
Department of Disaster Prevention and Mitigation
Ministry of Interior
โทรศัพท์/โทรสาร 0 2637 3659, 0 2243 2206

พิมพ์ครั้งที่ 1

กันยายน 2565

จำนวนการพิมพ์

200 เล่ม

โรงพิมพ์

บริษัท มี ทุ ปรีนท์ จำกัด
517 ถนนพระรามที่ 2 ซอย 43 แขวงบางมด เขตจอมทอง
กรุงเทพมหานคร 10150

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในฐานะหน่วยงานกลางในการบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศ ซึ่งมีภารกิจประการหนึ่งในการพัฒนาการจัดการในภาวะฉุกเฉินให้เป็นไปอย่างมีมาตรฐาน โดยผู้ประสบภัยได้รับความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์อย่างรวดเร็ว ทันท่วงที และทันต่อเหตุการณ์ จึงได้วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉินขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิจัยและพัฒนาอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน และสร้างต้นแบบนวัตกรรมอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉินที่สามารถนำไปสู่การผลิตจำนวนมาก มีคุณภาพ และราคาถูก โดยได้รับเงินอุดหนุนเงินอุดหนุนเพื่อสนับสนุนงานมูลฐาน (Fundamental Fund) กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กองทุนส่งเสริม ววน.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สทสว.)

โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน ดังกล่าวข้างต้น ได้กำหนดแผนการผลิตเอกสารเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัย ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามแผนการที่กำหนดและบรรลุผลสัมฤทธิ์ของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักวิจัยและความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จึงได้จัดทำ “เอกสารเผยแพร่ความรู้ อาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน” โดยมีความคาดหวังว่าผู้อ่านหรือผู้ที่สนใจจะได้รับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการและเทคโนโลยีการผลิตอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน รวมไปถึงสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่ได้รับในงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่อไป

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

กันยายน 2565

หน้า

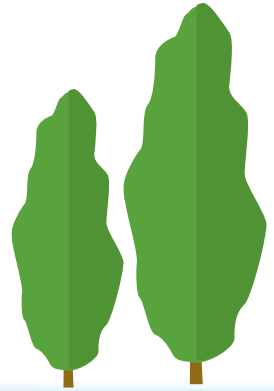
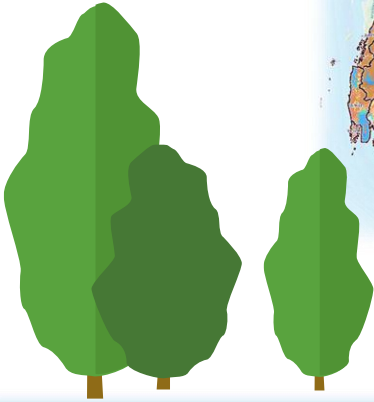
อาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสพภัยในภาวะฉุกเฉิน	1
สรุปผลการดำเนินการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสพภัยในภาวะฉุกเฉิน	9
1) การสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลความต้องการของประชาชนที่เคยเกิดสาธารณภัยทั่วประเทศเกี่ยวกับความต้องการด้านอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน	9
2) การพัฒนาสูตรการผลิต พร้อมกำหนดเทคโนโลยีการผลิต และวัสดุบรรจุภัณฑ์	10
3) การศึกษาหาสภาวะที่เหมาะสมในการฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ในอาหารเพื่อกำหนดค่าความคุ้มครองการผลิต	17
4) การออกแบบฉลากบรรจุภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ชั้นนอก	19
5) การทดสอบทางประสาทสัมผัสของผู้บริโภคที่มีต่ออาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสพภัยในภาวะฉุกเฉิน	20
6) การปรับปรุงสูตรการผลิตอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสพภัยในภาวะฉุกเฉิน	22
7) การวิเคราะห์คุณภาพความปลอดภัยอาหาร และการยื่นขอรับรองเลขสารบบอาหาร (เลข อย.)	24
8) การผลิตอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสพภัยในภาวะฉุกเฉิน	27

	หน้า
การเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน	29
การต่อยอดผลผลิตจากการวิจัยและพัฒนาอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน	31
1) กิจกรรมการนำเสนอผลการศึกษาและส่งมอบผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน	31
2) การแจกจ่ายอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน	33
3) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางในการต่อยอดผลผลิตจากการวิจัยและพัฒนาอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน	35
บทสรุป	39
เอกสารอ้างอิง	40

เกิดภัยแล้ว... จะกินยังไง ??

M Meals

R Ready

to E Eat

อาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน

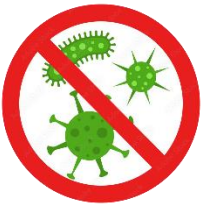
ปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ทำให้ประชาชนต้องกักตัวอยู่ภายในที่อยู่อาศัย รวมไปถึงการที่ประเทศไทยประสบปัญหาการเกิดสาธารณภัยบ่อยครั้ง มีแนวโน้มการเกิดที่บ่อยขึ้นและรุนแรงมากขึ้น ซึ่งการเกิดสาธารณภัยแต่ละครั้งพบว่าที่อยู่อาศัย โครงสร้างสาธารณูปโภค การคมนาคม และการบริการพื้นฐานได้รับผลกระทบ ทำให้ไม่มีไฟฟ้าและประปา และสภาพพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยในการประกอบอาหารปรุงสุกจากปัญหาที่กล่าวมา การแจกจ่ายอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเป็นทางเลือกหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับการดำรงชีพของผู้ประสบภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะฉุกเฉิน

ดังนั้น เราจะมาทำความรู้จักกับอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน ที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้วิจัยและพัฒนาขึ้น ว่าคืออะไร มีข้อดีอย่างไร และมีขั้นตอนกระบวนการวิจัยอย่างไร

กว่าจะได้มาซึ่งต้นแบบอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสพภัยที่สามารถขยายผลไปสู่การผลิตจริงเพื่อแจกจ่ายแก่ผู้ประสพภัยอย่างเป็นรูปธรรม

อาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน (Meals Ready-to-Eat: MRE) คือ

อาหารที่ผ่านกระบวนการผลิตเรียบร้อยพร้อมบริโภคในภาชนะบรรจุปิดสนิทได้ทันทีโดยไม่ต้องอุ่นร้อนหรือปรุงสุกเพิ่มเติม ผลิตโดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์อาหารผ่านกระบวนการฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ด้วยความร้อนระดับสเตอริไลซ์อย่างรวดเร็ว ทำให้

ใช้ระยะเวลาสั้นกว่าอาหารที่บรรจุกระป๋อง ผลิตภัณฑ์

อาหารจึงมีคุณภาพดีทั้งในด้านสี กลิ่นรส และลักษณะเนื้อ

และที่สำคัญคืออาหารจะปลอดเชื้อจุลินทรีย์ก่อโรค

(Pathogen) และเก็บที่อุณหภูมิห้องได้นานกว่า 1 ปี โดยที่

ไม่ต้องใส่สารกันบูด (กรมวิทยาศาสตร์บริการ, 2553)

ต้นกำเนิดของอาหาร MRE พัฒนาขึ้นโดยกองทัพสหรัฐอเมริกาสำหรับกองกำลังพิเศษและหน่วยลาดตระเวนในสงครามเวียดนาม นอกจากนี้ยังมีการแจกจ่ายอาหาร MRE ให้กับพลเรือนในช่วงที่

เกิดภัยธรรมชาติ (สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ, 2556) เช่นเดียวกับกรมป้องกันและ

บรรเทาสาธารณภัยในฐานะหน่วยงานกลางในการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศ

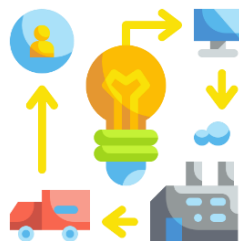

มีภารกิจในการให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้ประสพภัยในภาวะฉุกเฉิน ซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว ท้าถึง และทันต่อเหตุการณ์ และเล็งเห็นความสำคัญของการจัดหาอาหารเพื่อช่วยเหลือผู้ประสพภัยในภาวะฉุกเฉิน จึงได้จัดทำ

“โครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสพภัยในภาวะฉุกเฉิน” โดยได้รับงบประมาณจากเงินอุดหนุน

เพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำหรับงบประมาณประเภท

Function – Based Research Fund จากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กองทุนส่งเสริม ววน.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมและสร้างต้นแบบอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉินที่สามารถนำไปสู่การผลิตจำนวนมาก มีคุณภาพ และราคาถูกรวมไปถึง การเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและมีส่วนร่วมในการต่อยอดผลการดำเนินงานวิจัยให้บรรลุเป้าหมายด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

อาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน

นิยามศัพท์

คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน ที่ควรทราบมีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2557)

1. วอเตอร์แอกติวิตี (Water Activities ; a_w) หมายถึง ปริมาณน้ำในอาหารที่จุลินทรีย์สามารถนำไปใช้ในการเจริญหรือเพียงพอที่จะเกิดปฏิกิริยาเคมีได้ ซึ่งเป็นสัดส่วนของความดันไอของน้ำในอาหาร (Vapor Pressure of the Food; p) กับความดันไอน้ำบริสุทธิ์ (Vapor Pressure of Pure Water; p_0) ที่อุณหภูมิเดียวกัน ดังสมการ

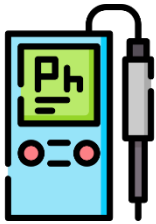
$$a_w = p / p_0$$

หรือวัดได้จากความชื้นสัมพัทธ์เหนืออาหารในสภาวะสมดุล (Equilibrium Relative Humidity; ERH) ทหารด้วย 100 ดังสมการ

$$a_w = ERH / 100$$

ค่า a_w ถือเป็นค่าที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นค่าที่เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ในอาหาร สามารถแสดงค่าตัวเลขในช่วง 0 (แห้งสนิท) ถึง 1 (น้ำบริสุทธิ์) จุลินทรีย์ทุกชนิดสามารถเจริญได้ในอาหารที่มีช่วงของค่า a_w แตกต่างกันไป เช่นเดียวกับค่า pH ถ้าอาหารมีค่า a_w 0.85 หรือต่ำกว่า จัดอยู่ในประเภทไม่มีอันตราย เพราะไม่มีน้ำอิสระมากพอไปทำให้จุลินทรีย์ที่ก่อโรคเจริญเติบโตได้ โดยจุลินทรีย์ที่มีความสำคัญทางด้านสาธารณสุขที่ทำให้เกิดโรคและมีอาการเจ็บป่วยในผู้ป่วยโรค (Pathogen) นั้นมักจะเจริญได้เมื่อมีค่า a_w อยู่ในช่วง 0.86 - 1.0 ดังนั้น จึงกำหนดค่า 0.85 ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่าค่า a_w ที่สุดที่แบคทีเรีย *Staphylococcus aureus* ต้องการใช้สำหรับผลิตสารพิษ (Toxin)

2. ค่าพีเอช (pH) หรือค่าความเป็นกรด-ด่าง ของอาหาร หมายถึง ค่าที่วัดในรูป ความเข้มข้นของไฮโดรเจนไอออน $[H^+]$ คือ ส่วนกลับของลอการิทึม (Logarithm) ของ ความเข้มข้นของไฮโดรเจนไอออนเป็นกรัม/สารละลายหนึ่งลิตร ($pH = -\log[H^+]$)

แสดงความเป็นกรดหรือเบสของสารละลาย มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 14

จุลินทรีย์แต่ละชนิดสามารถเจริญได้ในอาหารที่มีช่วงของค่าพีเอช ที่แตกต่างกัน ค่าพีเอช 4.6 ใช้เป็นเส้นแบ่งความเป็นกรดของอาหาร อาหารที่มีพีเอชต่ำกว่าหรือเท่ากับ 4.6 จัดอยู่ในจำพวกอาหาร ที่เป็นกรด ส่วนอาหารที่มีพีเอชสูงกว่า 4.6 คือ อาหารที่เป็นกรดต่ำ

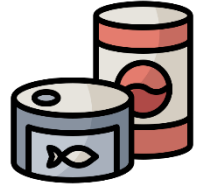
โดยค่า 4.6 นี้ได้มาจากค่าพีเอชที่ต่ำกว่าค่าพีเอชที่ต่ำสุด (Minimum pH) ที่แบคทีเรีย *Clostridium botulinum* ซึ่งเป็นจุลินทรีย์ก่อโรคที่สามารถเจริญได้ที่สภาวะไม่มี อากาศ (Anaerobe) และสามารถผลิตสารพิษนิวโรทอกซิน (Neurotoxin) ออกมา ปนเปื้อนในอาหารที่บรรจุในภาชนะปิดสนิท สารพิษนี้มีผลทำลายระบบประสาท การบริโภคอาหารที่มีสารพิษนี้ปนเปื้อนเข้าไปเพียง 1 ไมโครกรัม จะทำให้เกิดอาการป่วย ที่เรียกว่า **โบทูลิซึม (Botulism)** ทำให้มองเห็นภาพซ้อน คลื่นไส้ อาเจียน หน้ามืด เป็นอัมพาต หายใจขัด และเสียชีวิต เนื่องจากระบบหายใจล้มเหลว อาการจะเกิดขึ้น ใน 12 - 36 ชั่วโมงหลังจากบริโภคอาหาร และอาจจะเสียชีวิตภายใน 3 - 6 วัน

แบคทีเรีย *Clostridium botulinum*

3. อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท ชนิดที่มีความเป็นกรดต่ำ หมายถึง อาหารที่มีสมบัติครบตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- อาหารที่ผ่านกรรมวิธีที่ใช้ทำลายหรือยับยั้งการขยายพันธุ์ของจุลินทรีย์ด้วยความร้อนภายหลังหรือก่อนบรรจุและปิดผนึก และให้ความหมายรวมถึงอาหารอื่นที่มีกระบวนการผลิตในทำนองเดียวกันนี้
- มีค่าพีเอช มากกว่า 4.6 ($\text{pH} > 4.6$)
- มีค่าวอเตอร์แอกติวิตี (Water Activity) มากกว่า 0.85 ($a_w > 0.85$)
- เก็บรักษาไว้ในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทที่เป็นโลหะหรือวัสดุอื่นที่คงรูปหรือไม่คงรูปที่สามารถป้องกันไม่ให้อากาศภายนอกเข้าไป ในภาชนะบรรจุได้
- สามารถเก็บรักษาไว้ในอุณหภูมิปกติ

4. ภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท (Hermetically Sealed Container) หมายถึง บรรจุภัณฑ์อาหารประเภทที่เมื่อบรรจุอาหารและปิดผนึกสนิทแล้ว จะสามารถป้องกันการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ และป้องกันการซึมผ่านเข้าออกของน้ำและอากาศได้ ไม่มีการรั่วซึมหรือปริแตก โดยทั่วไปแบ่งบรรจุภัณฑ์ตามความคงรูป ออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่

1) บรรจุภัณฑ์ชนิดคงรูป (Rigid Packaging) เช่น กระป๋องโลหะ ขวดแก้ว ที่ฝามียางรองด้านในหรือวัสดุอื่นที่สามารถกันอากาศเข้าออกได้ พลาสติกแข็งตัว ซึ่งส่วนมากเป็นพลาสติกฉีด

2) บรรจุภัณฑ์ชนิดกึ่งอ่อนตัว (Semi-rigid Packaging) เช่น ถาด ถ้วย หรือกระป๋องพลาสติก (Retortable Plastic Tray, Cup or Can) พลาสติกขึ้นรูปด้วยการเป่า

3) บรรจุภัณฑ์ชนิดอ่อนตัว (Flexible Packaging) ไม่สามารถรักษามิติและรูปร่างได้ จึงต้องมีอุปกรณ์ช่วยในระหว่างการบรรจุ มักทำจากพลาสติก กระดาษ ฟิล์มพอลิเอทิลีน หรือวัสดุเหล่านี้รวมกัน (Laminate) เช่น ถุงรีทอร์ท (Retort Pouch) เป็นต้น

5. การฆ่าเชื้อแบบเชิงการค้า (Commercial Sterilization) หมายถึง การแปรรูปอาหารด้วยความร้อน (Thermal Processing) ที่ทำให้ผลิตภัณฑ์อาหารปราศจากเชื้อโรคที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคและไม่มีจุลินทรีย์ที่เป็นสาเหตุของการเน่าเสียของอาหารซึ่งสามารถเจริญในอาหารภายใต้สภาวะการเก็บรักษาปกติที่อุณหภูมิห้อง นั่นคือ ทำให้อาหารอยู่ในสภาวะปลอดเชื้อแบบเชิงการค้า (Commercial Sterility) การฆ่าเชื้อแบบเชิงการค้านี้ ไม่ได้เป็นการทำให้ปลอดเชื้อจุลินทรีย์ทั้งหมด (Sterilization) เพื่อคงคุณภาพของอาหารไว้ไม่ให้เสื่อมสภาพเนื่องจากความร้อนที่สูงเกินไป แต่อาจเหลือจุลินทรีย์บางชนิด เช่น แบคทีเรียที่ทนร้อนสูง (Thermophilic Bacteria) รวมทั้งสปอร์ของแบคทีเรีย (Bacterial Spore) ที่ทนร้อน อย่างไรก็ตาม จุลินทรีย์ที่เหลือรอดนี้ จะไม่สามารถเจริญได้ภายใต้สภาวะการเก็บรักษาและขนส่งปกติ ทำให้อาหารเก็บรักษาได้นานที่อุณหภูมิห้อง และปลอดภัยต่อการบริโภค

เครื่องฆ่าเชื้อภายใต้ความร้อนและแรงดัน หรือ เครื่องรีทอร์ท (Retort)

6. การศึกษาการทดสอบการกระจายอุณหภูมิในเครื่องฆ่าเชื้อ (Temperature Distribution; TD) หมายถึง การศึกษาการกระจายความร้อนในเครื่องฆ่าเชื้อเพื่อดำเนินการหาประสิทธิภาพของเครื่องฆ่าเชื้อและความสัมพันธ์ของการติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ต่อการกระจายความร้อนภายในเครื่องฆ่าเชื้อซึ่งต้องใช้วิธีการและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อให้มั่นใจว่าเครื่องฆ่าเชื้อสามารถฆ่าเชื้อได้ตามกรรมวิธีที่กำหนด (Scheduled Process)

7. การศึกษาการแทรกผ่านความร้อนในเครื่องฆ่าเชื้อ (Heat Penetration; HP)

หมายถึง การศึกษาการแทรกผ่านความร้อนจากภายนอกเข้าไปสู่จุดร้อนช้าที่สุดของผลิตภัณฑ์อาหารขณะทำการฆ่าเชื้อด้วยความร้อนในเครื่องฆ่าเชื้อ ซึ่งต้องทำการศึกษาในทุกสูตรของผลิตภัณฑ์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่มีสูตรแตกต่างกันจะมีการแทรกผ่านความร้อนไปยังจุดที่ร้อนช้าที่สุดในผลิตภัณฑ์แตกต่างกัน ทำให้ได้อุณหภูมิและเวลาในการฆ่าเชื้อของผลิตภัณฑ์แต่ละสูตรการผลิตแตกต่างกัน เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการฆ่าเชื้อตามอุณหภูมิและเวลาที่กำหนด อยู่ในสภาวะปลอดเชื้อแบบเชิงการค้า ยกเว้นกรณีเลือกศึกษาในสูตรที่ใช้อุณหภูมิและเวลามากที่สุด (Worst Case Scenario) ก็สามารถใช้ผลการศึกษานี้เป็นตัวแทนสูตรอื่น ๆ ได้ ก่อนเริ่มกระบวนการศึกษาการแทรกผ่านความร้อนควรตรวจสอบอุณหภูมิภายในเครื่องฆ่าเชื้อและการกระจายอุณหภูมิตามแนวทางการศึกษาการกระจายอุณหภูมิให้เสร็จสมบูรณ์ก่อน

8. ปัจจัยวิกฤต (Critical Factor) หมายถึง คุณสมบัติ/ลักษณะปัจจัยองค์ประกอบ

ต่าง ๆ ทั้งทางกายภาพและเคมีที่มีผลกระทบต่อการศึกษาการแทรกผ่านความร้อนในผลิตภัณฑ์และกระบวนการฆ่าเชื้อ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทอยู่ในสภาวะปลอดเชื้อแบบเชิงการค้า เช่น ภาชนะบรรจุ ผลิตภัณฑ์ เครื่องฆ่าเชื้อ และสภาวะแวดล้อมในกระบวนการฆ่าเชื้อ

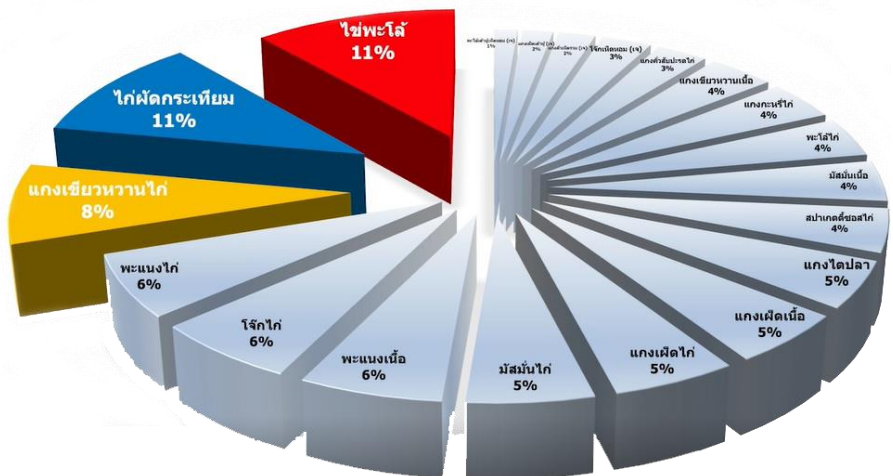
9. F_0 (Sterilizing Value) หมายถึง ระยะเวลา (นาที) สำหรับการทำลายสปอร์ของเชื้อคลอสตริเดียม โบทูลินัม (*Clostridium botulinum*) ซึ่งต้องใช้อุณหภูมิในการทำลายสปอร์เทียบเท่า 250 °F หรือ 121.1 °C และจุลินทรีย์นี้มีค่า Z เท่ากับ 18 °F หรือ 10 °C

สรุปผลการดำเนินการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมอาหารสำเร็จรูป พร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน

1. การสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลความต้องการของประชาชนที่เคยเกิดสาธารณภัย ทั่วประเทศเกี่ยวกับความต้องการด้านอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน

ดำเนินการสำรวจและสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่เคยเกิดสาธารณภัยทั่วประเทศ โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) จำนวน 975 คน ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ เกี่ยวกับเมนูอาหารที่เหมาะสมกับผู้ประสบสาธารณภัยในการนำมาผลิตเป็นอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน ซึ่งผลการสำรวจพบว่า เมนูที่ควรนำมาผลิตเป็นอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานสูงสุด 4 อันดับแรก ได้แก่ **ไข่พะโล้ ไก่ผัดกระเทียม แกงเขียวหวานไก่ และข้าวหุงสุก** ดังนั้น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนี้จึงเลือก 4 เมนูดังกล่าว มาวิจัยและพัฒนาเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน

ผลการสำรวจความต้องการเมนูอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน

2. การพัฒนาสูตรการผลิต พร้อมกำหนดเทคโนโลยีการผลิต และวัสดุบรรจุภัณฑ์

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ร่วมกับอุตสาหกรรมพัฒนามูลนิธิ เพื่อสถาบันอาหาร (สถาบันอาหาร) ในการวิจัยและพัฒนาสูตรการผลิตเมนูอาหาร ที่ได้รับการสำรวจ 4 เมนู คือ ไข่พะโล้ ไก่ผัดกระเทียม แกงเขียวหวานไก่ และ ข้าวหุงสุก พร้อมกำหนดเทคโนโลยี และเลือกใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมในการ ยืดอายุผลิตภัณฑ์ให้สามารถเก็บรักษาได้ที่อุณหภูมิปกติ ได้ไม่น้อยกว่า 12 เดือน และสามารถรับประทานได้ทันทีโดยไม่ต้องอุ่นร้อน โดยในชุดอาหาร 1 ชุด จะประกอบไปด้วยเมนูกับ 3 อย่าง คู่กับข้าวหุงสุกพร้อมทาน 3 ถ้วย

ชุดอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

เมื่อโจทย์ของอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน คือ การเก็บรักษาเป็น ระยะเวลายาวนานและรับประทานได้ทันทีโดยไม่ต้องอุ่นร้อน ดังนั้น การยืดอายุ การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์อาหารพร้อมรับประทานสำเร็จรูปโดยใช้ความร้อนเป็น ทางเลือกหนึ่งที่ใช้ในการถนอมอาหาร โดยหลังการฆ่าเชื้อด้วยความร้อนจะทำให้ อาหารสามารถเก็บไว้ได้นานในสภาวะที่เหมาะสมและเป็นการทำให้อาหาร ปราศจากเชื้อโรคที่เป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคและไม่มีจุลินทรีย์ที่เป็นสาเหตุของ

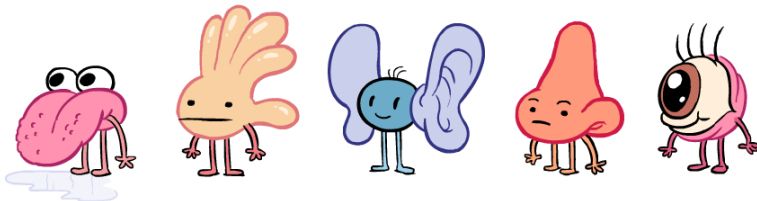
การเน่าเสียซึ่งสามารถเจริญในอาหารภายใต้สภาวะอุณหภูมิปกติของการเก็บรักษา ทั้งนี้ เมนุอาหารที่ได้รับการคัดเลือกมาจากผลสำรวจ จัดเป็นอาหารควาชนิดที่มีความเป็นกรดต่ำ (ค่าความเป็นกรด-ด่าง; pH มากกว่า 4.6 และอัตราส่วนของความดันไอน้ำในอาหารต่อความดันไอน้ำบริสุทธิ์ หรือที่เรียกว่า ค่า Water Activity; a_w มีค่ามากกว่า 0.85) และเป็นเมนุอาหารที่ไม่สามารถปรับสภาพความเป็นกรด-ด่างได้ ซึ่งทำการบรรจุในภาชนะบรรจุปิดสนิท โดยจำเป็นต้องให้ความร้อนที่ระดับสเตอริไลซ์ (Sterilization) เพื่อฆ่าเชื้อหรือเป็นการให้ความร้อนแก่อาหารในระดับที่สูงกว่า 100 °C ทั้งนี้ในอุตสาหกรรมอาหารจะใช้ “กระบวนการการฆ่าเชื้อเชิงการค้า (Commercial Sterilization)” เพื่อทำลายเซลล์และสปอร์ของจุลินทรีย์ที่สร้างสารพิษ จุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดโรคและจุลินทรีย์ที่ทำให้อาหารเสื่อมเสีย ดังนั้นอาหารที่ผ่านกระบวนการฆ่าเชื้อเชิงการค้าแล้วอาจหลงเหลือสปอร์และจุลินทรีย์ที่ไม่ก่อให้เกิดโรคแต่ทนความร้อนสูง (Thermophile) แต่ไม่สามารถเจริญได้ภายใต้สภาวะการเก็บรักษาที่อุณหภูมิปกติ (ประภาศรี เทพรักษา, 2547 และ ศศิมน ปรีชา, 2555)

เมื่อผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานผ่านการฆ่าเชื้อด้วยกระบวนการการฆ่าเชื้อเชิงการค้าแล้วจะสามารถจัดเก็บในสภาวะอุณหภูมิปกติได้ แต่อย่างไรก็ตามหากเกิดการฆ่าเชื้อไม่สมบูรณ์อาจทำให้เกิดโรคโบทูลิซึม (Botulism) ที่ส่งผลอย่างมากต่ออาหารในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ผลิตในครัวเรือนและผลิตทางการค้า เนื่องจากแบคทีเรียคลอสตริเดียม โบทูลินัม (*Clostridium botulinum*) จะผลิตสารพิษที่ทำให้เกิดโรคโบทูลิซึม ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เสียชีวิตได้ (สถาบันอาหาร, 2562) ดังนั้น ในการผลิตอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานต้องผ่านกระบวนการฆ่าเชื้อเชิงการค้าที่สมบูรณ์และมีการรับรองกระบวนการฆ่าเชื้อด้วยผู้กำหนดกระบวนการฆ่าเชื้อด้วยความร้อน

2.1 การพัฒนาสูตรการผลิต

การพัฒนาสูตรอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน จำนวน 4 เมนู ได้แก่ ไข่พะโล้ ไก่ผัดกระเทียม แกงเขียวหวานไก่ และข้าวหุงสุก จะคิดสูตรการผลิตที่แตกต่างกันอย่างละ 3 สูตร/เมนูอาหาร หลังจากนั้นจะให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ทางด้านอาหารจำนวน 10 คน ทำการทดสอบทางประสาทสัมผัสเพื่อคัดเลือกสูตรการผลิตที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งการทดสอบจะใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการทดสอบการยอมรับทางประสาทสัมผัสของผลิตภัณฑ์ (Sensory Testing) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ของเมนูจำนวน 4 เมนู ได้แก่ ไข่พะโล้ ไก่ผัดกระเทียม แกงเขียวหวานไก่ และข้าวหุงสุก เมนูละ 3 สูตร รวมทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้

- 1) **ลักษณะปรากฏ** ได้แก่ ความน่าสนใจ รูปลักษณะของผลิตภัณฑ์ ขนาดของผลิตภัณฑ์
- 2) **สี** ได้แก่ ความเข้ม-อ่อน ของผลิตภัณฑ์
- 3) **กลิ่น** ได้แก่ กลิ่นหอมของวัตถุดิบ เครื่องแกง เครื่องเทศสมุนไพรที่ใช้ของผลิตภัณฑ์
- 4) **รสชาติ** ได้แก่ รสหวาน รสเค็ม รสเปรี้ยว ความเผ็ด ความกลมกล่อมของผลิตภัณฑ์
- 5) **เนื้อสัมผัส** ได้แก่ ความนุ่ม เหนียว แข็งกระด้าง ของผลิตภัณฑ์ เมื่อได้สัมผัสขณะเคี้ยว
- 6) **ความชอบโดยรวม** ได้แก่ ความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์โดยรวม เมื่อพิจารณาหลายปัจจัยประกอบกัน

การทดสอบทางประสาทสัมผัส (Sensory Testing) จะให้ผู้ทดสอบ ประเมินคะแนนความชอบ 9 ระดับ แบบวิธี 9-point Hedonic Scale ซึ่งเป็นการทดสอบ การยอมรับอย่างแท้จริง โดยแสดงออกมาในรูปปฏิกิริยาของผู้ทดสอบในระดับ การชอบหรือไม่ชอบของผลิตภัณฑ์ซึ่งกำหนดให้ภายใต้สภาวะที่กำหนด (ไพโรจน์ วิริยจारी, 2545) โดยมีระดับความชอบดังนี้

1 = ไม่ชอบมากที่สุด	2 = ไม่ชอบมาก	3 = ไม่ชอบปานกลาง
4 = ไม่ชอบเล็กน้อย	5 = เฉยๆ	6 = ชอบเล็กน้อย
7 = ชอบปานกลาง	8 = ชอบมาก	9 = ชอบมากที่สุด

พร้อมทั้งให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านคุณลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์ ในแต่ละสูตรที่ได้ชิม รวมถึงข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ในการปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อไป

ไข่พะโล้ที่แตกต่างกัน 3 สูตร

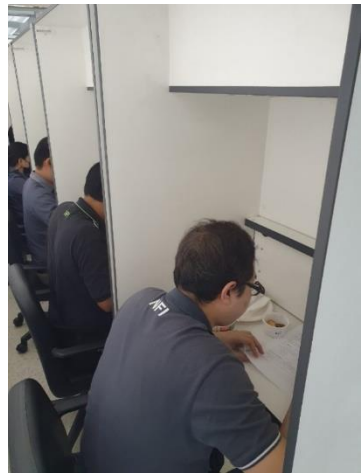
ไก่กระเทียมที่แตกต่างกัน 3 สูตร

แกงเขียวหวานที่แตกต่างกัน 3 สูตร

ข้าวหุงสุกที่แตกต่างกัน 3 สูตร

ภาพบรรยากาศการทดสอบทางประสาทสัมผัส (Sensory Testing)

2.2 เทคโนโลยีการผลิต

โครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการผลิตอาหารสำเร็จพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉินนี้ ได้เลือกใช้**เทคโนโลยีรีเทอร์ท (Retort)** ซึ่งเป็นการฆ่าเชื้ออาหารที่อุณหภูมิ 121 °C ภายใต้ความดัน ด้วยเวลาน้อยที่สุดเพื่อทำลายสปอร์ของแบคทีเรีย *Clostridium Botulinum* ซึ่งทนความร้อนสูงและไม่ต้องการอากาศ

การวิจัยครั้งนี้จะใช้**เครื่องรีเทอร์ทแบบพ่นน้ำร้อน (Water Spray Retort)** ซึ่งเป็นเครื่องฆ่าเชื้อในอาหารแบบใช้การพ่นน้ำร้อน ที่ถูกออกแบบเพื่อให้สามารถฆ่าเชื้อผลิตภัณฑ์บรรจุอาหารได้หลายชนิด เช่น อะลูมิเนียมแพคเกจ ขวดแก้ว ขวดพลาสติก และถ้วยพลาสติก เป็นต้น และมีข้อดี คือ สามารถลดการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิอย่างฉับพลัน มีหลักการทำงาน คือ น้ำร้อนจะถูกปั๊มจากด้านล่างเครื่องเข้าสู่หัวพ่นน้ำทั้งด้านบนและด้านข้าง โดยที่ไอน้ำจะถูกพ่นเข้าผสมกับละอองน้ำร้อนจากท่อกระจายไอน้ำด้านล่างโดยตรง พร้อมกับใช้อากาศอัดเพื่อให้เกิดความดันส่วนเพิ่มในตัวเครื่องฆ่าเชื้อ เพื่อเป็นการรักษารูปร่างและความสมบูรณ์ของผนึกบรรจุภัณฑ์ไม่ให้เกิดการฉีกขาดขณะฆ่าเชื้อ เมื่อเสร็จขั้นตอนการฆ่าเชื้อแล้ว น้ำร้อนจะถูกทำให้เย็นเพื่อลดอุณหภูมิของผลิตภัณฑ์ภายใต้สภาวะการควบคุมความดันจนกระทั่งถึงจุดที่ภาชนะบรรจุสามารถทนต่อความกดดันของบรรยากาศในสภาวะนั้น ๆ ได้ โดยที่บรรจุภัณฑ์ไม่เสียรูปร่าง

เครื่องรีเทอร์ทแบบพ่นน้ำร้อน (Water Spray Retort)

2.3 วัสดุบรรจุภัณฑ์

เพื่อให้ตอบสนองแก่การช่วยเหลือผู้ประสพภัย โดยคำนึงถึงความสะดวกในการรับประทาน โครงการวิจัยนี้จึงเลือกใช้**ถ้วยพลาสติกชนิด PP/EVOH/PP** เนื่องจากถ้วยพลาสติกมีน้ำหนักเบา ทนต่อการแตกหักมีความแข็งแรงยืดหยุ่น สามารถป้องกันการซึมผ่านของไอน้ำและแก๊ส ทนอุณหภูมิสูงโดยเฉพาะอุณหภูมิสำหรับการฆ่าเชื้อโดยใช้เครื่องฆ่าเชื้อภายใต้แรงดัน รวมทั้งสามารถรักษาคุณภาพของอาหารและสะดวกในการใช้งาน (วีระ โชติธรรมภรณ์, 2564) และประกอบกับการปิดผนึกด้วย**ฟิล์มทนความร้อนและแรงดัน** จึงมั่นใจได้ว่า บรรจุภัณฑ์ของอาหารจะสามารถทนความร้อนได้มากกว่า 121 °C และสามารถนำเข้าสู่เครื่องไมโครเวฟ ที่ระดับ 1,100 วัตต์ เป็นระยะเวลา 5 นาที รวมทั้งสามารถรักษาคุณภาพของอาหาร และสะดวกในการเปิดฝารับประทานเนื่องจากเป็นฝาชนิดเปิดง่าย (Easy Pill)

ถ้วยพลาสติกชนิด PP/EVOH/PP

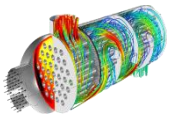
การปิดผนึกด้วยฟิล์มทนความร้อน
และแรงดัน

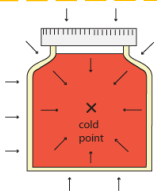
3. การศึกษาหาสภาวะที่เหมาะสมในการฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ในอาหารเพื่อกำหนดค่าความคุ้มครองกระบวนการผลิต

การศึกษาหาสภาวะที่เหมาะสมในการฆ่าเชื้อจุลินทรีย์จะใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านการกำหนดกระบวนการฆ่าเชื้อด้วยความร้อน ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 349 พ.ศ.2556 เรื่อง วิธีการผลิต เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตและการเก็บรักษาอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และมีกระบวนการผลิตที่มีมาตรฐานสอดคล้องตามกฎหมาย ซึ่งมีการศึกษาปัจจัยควบคุมกระบวนการผลิต ดังนี้

การกระจายตัวความร้อนในเครื่องฆ่าเชื้อ หรือ Temperature

Distribution (TD) คือ การศึกษาเพื่อเป็นตัวช่วยในการกำหนดข้อปฏิบัติในการใช้งานเครื่องฆ่าเชื้อทุกประเภทซึ่งเป็นการหาจุดที่ร้อนซ้ำที่สุดภายในเครื่องฆ่าเชื้อ

การศึกษาการแทรกผ่านความร้อน หรือ Heat Penetration (HP)

คือ การศึกษาอัตราเร็วที่ปริมาณความร้อนแทรกผ่านไปยังจุดร้อนซ้ำที่สุดในอาหาร

ค่า F_0 คือ เวลา (หน่วยเป็นนาที) ที่ใช้ในการฆ่าเชื้อ เพื่อให้อาหารปลอดภัยจากเชื้อ *Clostridium Botulinum*

ระยะเวลาทั้งหมดของกระบวนการฆ่าเชื้อ (Process Time) คือ

เวลาทั้งหมดที่ใช้ในกระบวนการฆ่าเชื้อ

ตารางแสดงสรุปปัจจัยควบคุมการผลิตอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานทั้ง 4 เมนู

ลำดับ	ปัจจัยควบคุมการผลิต	ไข่พะโล้	ไก่ผัดกระเทียม	แกงเตี๋ยหวนบัก	ข้าวหุงสุก
1	ขนาดถ้วยพลาสติก	103x46 มม.	103x46 มม.	103x46 มม.	103x46 มม.
2	น้ำหนักบรรจุที่มากที่สุดก่อนการฆ่าเชื้อ (ต้องไม่เกิน)	125 กรัม	160 กรัม	120 กรัม	160 กรัม
3	อุณหภูมิผลิตภัณฑ์ภายในเครื่องก่อนการฆ่าเชื้อ	30 °C	30 °C	30 °C	31.8 °C
4	อุณหภูมิในกระบวนการฆ่าเชื้อ	121 °C	121 °C	121 °C	121 °C
5	Process Time	43 นาที	53 นาที	53 นาที	30 นาที
6	ค่า F ₀	6.1 นาที	6.1 นาที	6.1 นาที	3.7 นาที

การศึกษาหาสภาวะที่เหมาะสมในการฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ในอาหาร เพื่อกำหนดค่าความคุมกระบวนการผลิต

4. การออกแบบฉลากบรรจุภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ชั้นนอก

ฉลากบรรจุภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ชั้นนอกถูกออกแบบภายใต้แนวคิด “สายไทย” ซึ่งเป็นศิลปะที่มีความวิจิตร งดงามและลายเส้นสายที่เป็นอัตลักษณ์ของไทย สื่อสารออกมาด้วยความซดซ้อยหรูหรา นำเสนอความงดงามแบบไทย ในรูปแบบไทยคลาสสิกที่มีความหรูหราและมีกลิ่นอายของความเป็นไทย โดยเลือกใช้ โทนสีเหลืองทองเพื่อเพิ่มความหรูหราและสื่อถึงแสงสว่าง และสีน้ำเงินสื่อถึงความมั่นคงและการปกป้อง

การออกแบบฉลากบรรจุภัณฑ์ และถุงบรรจุภัณฑ์ชั้นนอก

5. การทดสอบทางประสาทสัมผัสของผู้บริโภคที่มีต่ออาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน

การทดสอบความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่ออาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน ดำเนินการด้วยการทดสอบทางประสาทสัมผัส เพื่อให้ทราบระดับพึงพอใจและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสูตรการผลิต

การทดสอบความพึงพอใจ มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 101 คน แบ่งเป็น

- 1) กลุ่มวัยทำงาน ได้แก่ บุคลากรของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 56 คน
- 2) กลุ่มคนเปราะบาง ได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่เป็นเด็กและผู้สูงอายุ จำนวน 34 คน และ
- 3) กลุ่มคนมุสลิม จำนวน 11 คน ซึ่งในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 101 คนนี้ แบ่งเป็นผู้ที่ทดสอบชิมไข่พะโล้ 34 คน ผู้ที่ทดสอบชิมไก่ผัดกระเทียม 35 คน ผู้ที่ทดสอบชิมแกงเขียวหวานไก่ 32 คน และในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 101 คนนี้ ได้ทำการทดสอบชิมข้าวหุงสุก จำนวน 86 คน ดำเนินการทดสอบทางประสาทสัมผัส (Sensory Test) ของเมนูอาหารที่ได้รับการพัฒนาสูตร ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ลักษณะปรากฏ สี กลิ่น รสชาติ เนื้อสัมผัส และความพึงพอใจโดยรวม โดยให้คะแนนสำหรับการประเมินการยอมรับ ด้วยวิธี 9 – point Hedonic Scale (ไพโรจน์ วิริยจารี, 2545) โดยมีระดับความชอบดังนี้

1 = ไม่ชอบมากที่สุด	2 = ไม่ชอบมาก	3 = ไม่ชอบปานกลาง
4 = ไม่ชอบเล็กน้อย	5 = เฉยๆ	6 = ชอบเล็กน้อย
7 = ชอบปานกลาง	8 = ชอบมาก	9 = ชอบมากที่สุด

ผลการทดสอบ พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีระดับความชอบต่ออาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน อยู่ในระดับเฉย ๆ ถึง ชอบเล็กน้อย เรียงลำดับคะแนนจากน้อยไปหามาก ดังนี้

1) ข้าวหุงสุก (5.71 คะแนน) อยู่ในระดับเฉย ๆ ถึง ชอบเล็กน้อย โดยมีข้อเสนอแนะสำคัญ คือ เนื้อสัมผัสของข้าวแข็งเกินไป และสีค่อนข้างเหลือง

2) ไก่ผัดกระเทียม (5.82 คะแนน) อยู่ในระดับเฉย ๆ ถึง ชอบเล็กน้อย โดยมีข้อเสนอแนะสำคัญ คือ เนื้อไก่แข็งกระด้าง และกลิ่นพริกไทยค่อนข้างแรงเกินไป

3) แกงเขียวหวานไก่ (5.91 คะแนน) อยู่ในระดับเฉย ๆ ถึง ชอบเล็กน้อย โดยมีข้อเสนอแนะสำคัญ คือ น้ำแกงมันเกินไป

4) ไข่พะโล้ (6.41 คะแนน) อยู่ในระดับชอบเล็กน้อย ถึง ชอบปานกลาง โดยมีข้อเสนอแนะสำคัญ คือ น้ำพะโล้ไม่เข้มข้น จืดและจางเกินไป

การทดสอบทางประสาทสัมผัสของผู้บริโภคที่มีต่ออาหารสำเร็จรูป
พร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาวะฉุกเฉิน

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น ดังนี้

ควรเปลี่ยนจากถ้วยพลาสติกเป็นถุงพ్యాช์ เพื่อเพิ่มความแข็งแรง และ
สะดวกแก่การขนย้าย

คำนึงมาตรฐานฮาลาล เพิ่มความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภค

เพิ่มช้อนส้อมเพื่อความสะดวกในการรับประทาน

6. การปรับปรุงสูตรการผลิตอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน

จากผลการทดสอบความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่ออาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ ดังนี้

1) **ไข่พะโล้** ได้ทำการต้มให้น้ำแกงไข่พะโล้มีความเข้มข้นเพิ่มขึ้น โดยทำการควบคุมระดับความหวานที่ประมาณ 24 - 25 ° Brix และระดับความเค็มที่ประมาณ 21 - 22 ° Brix โดยใช้ระยะเวลาในการต้มประมาณ 35 นาที ทั้งนี้ ระยะเวลาที่ใช้ในการต้มให้งวดขึ้นทำการจับเวลาเมื่อน้ำพะโล้เดือด และระยะเวลาที่ใช้ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ขนาดของหม้อต้ม ความแรงของไฟ น้ำหนักผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ความเร็วในการคนระหว่างการผลิต เป็นต้น

2) **ไก่ผัดกระเทียม** ได้ทำการลดสัดส่วนของพริกไทยลงและคงสัดส่วนรสชาติอื่นโดยมีร้อยละของพริกไทย ที่ร้อยละ 2 นอกจากนี้ ได้ทำการปรับขนาดสัดส่วนของชิ้นเนื้อไก่จากเดิมหั่นขนาดชิ้นไก่หนา 0.5 - 0.8 เซนติเมตร เป็น ขนาดชิ้นละประมาณ 0.2 - 0.4 เซนติเมตร/ชิ้น เพื่อลดแรงต้านพืในการเคี้ยวเนื่องจากมีขนาดที่บางลง โดยเลือกใช้เนื้อส่วนอกไก่ในการผลิต เนื่องจากเนื้อส่วนอกของไก่มีส่วนไขมันต่ำ และเมื่อเทียบกับเนื้อสัตว์ชนิดอื่นเนื้อไก่ให้พลังงานที่ต่ำกว่าและมีโปรตีนสูง

3) **แกงเขียวหวานไก่** ได้ทำการปรับสัดส่วนของกะทิลงและเพิ่มสัดส่วนในส่วนองน้ำ โดยมีร้อยละของน้ำกะทิที่ร้อยละ 27.9 และเพิ่มสัดส่วนของน้ำที่ร้อยละ 5.1

4) **ข้าวหุงสุก** มีความแข็งเกินไป เนื่องจากมีสัดส่วนของข้าวเสาไห้สูงเกินไป ดังนั้นจึงได้ทำการปรับมาใช้ข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 100

ผลการปรับปรุงผลิตภัณฑ์

จากการปรับปรุงสูตรการผลิตอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบทางประสาทสัมผัสอีกครั้งโดยผู้เชี่ยวชาญด้านอาหาร จำนวน 10 คน เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความชอบระหว่างก่อนและหลังการปรับปรุงสูตรการผลิต มีผลการทดสอบ ดังนี้

ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความชอบโดยรวม
ระหว่างก่อนและหลังการปรับปรุงสูตรการผลิต

เมนู	คะแนนความชอบโดยรวม	
	ก่อนการปรับปรุง	หลังการปรับปรุง
ไข่พะโล้	6.41	7.00
ไก่ผัดกระเทียม	5.82	6.90
แกงเขียวหวานไก่	5.91	7.10
ข้าวหุงสุก	5.71	6.80

จากตารางแสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความชอบโดยรวมระหว่างก่อนและหลังการปรับปรุงสูตรการผลิต พบว่า คะแนนความชอบโดยรวมหลังการปรับปรุงสูตรการผลิตมีค่าสูงกว่าก่อนการปรับปรุงสูตรการผลิตทุกเมนูอาหาร และจากค่าคะแนนตีความได้ว่าผู้บริโภคมีระดับความชอบต่ออาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานอยู่ในระดับชอบเล็กน้อย ถึง ชอบปานกลาง ในทุกเมนูอาหาร ดังนั้นจึงเป็นการยืนยันได้ว่าอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉินได้รับการพัฒนา/ปรับปรุงสูตรการผลิตให้ดียิ่งขึ้น

GOOD → BETTER → BEST

7. การวิเคราะห์คุณภาพความปลอดภัยอาหาร และการยื่นขอรับรองเลขสารบบอาหาร (เลข อย.)

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ส่งตรวจวิเคราะห์ความปลอดภัยทางอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 355) พ.ศ. 2556 เรื่อง อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท ซึ่งตามประกาศได้กำหนดคุณภาพและมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

- 1) ไม่มีสี กลิ่น หรือรส ที่ผิดจากสภาพของอาหารนั้น
- 2) จุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่อง มาตรฐานอาหารด้านจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค
- 3) ไม่มีสารพิษจากจุลินทรีย์ในปริมาณที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- 4) ไม่มีสารปนเปื้อนตามกำหนดของอาหารในภาชนะบรรจุที่ไม่เป็นโลหะ

โดยได้ส่งตรวจวิเคราะห์ ณ ห้องปฏิบัติการทดสอบของสถาบันอาหาร ซึ่งได้รับการรับรองมาตรฐานห้องปฏิบัติการทดสอบตามมาตรฐาน ISO/IEC17025 เพื่อทวนสอบกระบวนการผลิตอาหารปลอดภัย และเป็นข้อมูลประกอบการยื่นขอเลขสารบบอาหาร (เลข อย.) พร้อมทั้งศึกษาการกำหนดอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ผลิตภัณฑ์ ซึ่งจากการศึกษาจากข้อมูลทางวิชาการหรือการทบทวนวรรณกรรมทั้งใน และ/หรือต่างประเทศ พบว่า ผลิตภัณฑ์อาหารที่ผลิตโดยใช้เทคโนโลยีการฆ่าเชื้อด้วยหม้อนึ่งฆ่าเชื้อด้วยอุณหภูมิและแรงดันสูง และมีการควบคุมกระบวนการผลิตที่มีมาตรฐาน จะมีอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ที่อุณหภูมิปกติได้ไม่น้อยกว่า 12 เดือน

ผลการทดสอบ พบว่า ผลิตภัณฑ์ไข่พะโล้ ไก่ผัดกระเทียม แกงเขียวหวานไก่ และข้าวหุงสุก มีผลการวิเคราะห์ความปลอดภัยอาหารอยู่ในระดับ “ผ่าน” ทุกเมนูหรือเป็นไปตามกำหนดประกาศกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มูลนิธิพัฒนาอุตสาหกรรมอาหาร
Foundation for Industrial Development National Food Institute
Food Industrial Laboratory Service Center

Accreditation No. 1082/12

Test Report

Report no.: 210408-02-01
Client: #บริษัทวิริยะการเกษตรอินทรีย์/วิริยะการเกษตรอินทรีย์/วิริยะการเกษตรอินทรีย์
Operation no.: 312 ไข่ปรุงสุกตามวิธีมาตรฐาน ไข่ปรุงสุกตามวิธีมาตรฐาน 1000
Sample description: ไข่ต้มสุกตามวิธี
Sample condition: packed in 3 plastic cup(s), normal condition
Date received: 27 July 2021
Date tested: 30 July - 5 August 2021

Page 1 of 1

Test Item (s)	Test method	Acc.	Unit	Result	LOD	LOQ	DL
Aerobic Plate Count	ISO 4833-12013	DMSC	CFU/g	< 10	-	-	-
Thermophilic Aerobic Count SPC	In-house method T3021 in connection with FDA BAM Choke 2011 (Chapter 3), 2011 (Chapter 2A)	DMSC	CFU/g	< 10	-	-	-
Chloridium/Aspergillus	In-house method based on FDA BAM, 2011 (Chapter 17)	NA	g	Not Detected	-	-	-
Coffea	FDA BAM Choke 2011 (Chapter 4)	DMSC	MPN/g	< 3	-	-	-
Alphaproteobacteria	FDA BAM Choke 2016 (Chapter 12)	DMSC	cfu/g	Not Detected	-	-	-
Salmoneb. spp.	ISO 6579-1:2017	DMSC	CFU/g	< 10	-	-	-
Yeasts and Molds	Compendium of Methods for the Microbiological Examination of Foods (APHA), 2015, Chapter 21	DMSC	mp/g	Not Detected	0.01	0.060	-
Arsenic (As)	In-house method T3013 based on AOAC 2019.06.05	DMSC	mg/kg	Not Detected	0.01	0.05	-
Lead (Pb)	In-house method T3016 based on AOAC 2019.06.05	DMSC	mg/kg	Not Detected	0.01	0.03	-
Mercury (Hg)	In-house method T3013 based on AOAC 2019.06.05	DMSC	mg/kg	Not Detected	0.01	0.030	-

Remark: Acc. = ISO/IEC 17025 Accredited
 NA = Non Accredited
 LOD = Limit of Detection
 LOQ = Limit of Quantitation
 DL = Detection limit of instrument
 < 3 = growth was not found
 < 10 = growth was not found
 n = estimated number

Approved by
 Ms. Pachera Naksan
 Responsible for the Technical management Team
 5 August 2021

มูลนิธิพัฒนาอุตสาหกรรมอาหาร
Foundation for Industrial Development National Food Institute
Food Industrial Laboratory Service Center

Accreditation No. 1082/12

Test Report

Report no.: 210408-001-01
Client: #บริษัทวิริยะการเกษตรอินทรีย์/วิริยะการเกษตรอินทรีย์/วิริยะการเกษตรอินทรีย์
Operation no.: 312 ไข่ปรุงสุกตามวิธีมาตรฐาน ไข่ปรุงสุกตามวิธีมาตรฐาน 1000
Sample description: ไข่ต้มสุกตามวิธี
Sample condition: packed in 3 plastic cup(s), normal condition
Date received: 27 July 2021
Date tested: 30 July - 5 August 2021

Page 1 of 1

Test Item (s)	Test method	Acc.	Unit	Result	LOD	LOQ	DL
Aerobic Plate Count	ISO 4833-12013	DMSC	CFU/g	< 10	-	-	-
Thermophilic Aerobic Count SPC	In-house method T3021 in connection with FDA BAM Choke 2011 (Chapter 3), 2011 (Chapter 2A)	DMSC	CFU/g	< 10	-	-	-
Chloridium/Aspergillus	In-house method based on FDA BAM, 2011 (Chapter 17)	NA	g	Not Detected	-	-	-
Coffea	FDA BAM Choke 2011 (Chapter 4)	DMSC	MPN/g	< 3	-	-	-
Alphaproteobacteria	FDA BAM Choke 2016 (Chapter 12)	DMSC	cfu/g	Not Detected	-	-	-
Salmoneb. spp.	ISO 6579-1:2017	DMSC	CFU/g	< 10	-	-	-
Yeasts and Molds	Compendium of Methods for the Microbiological Examination of Foods (APHA), 2015, Chapter 21	DMSC	mp/g	Not Detected	0.01	0.060	-
Arsenic (As)	In-house method T3013 based on AOAC 2019.06.05	DMSC	mg/kg	Not Detected	0.01	0.05	-
Lead (Pb)	In-house method T3016 based on AOAC 2019.06.05	DMSC	mg/kg	Not Detected	0.01	0.05	-
Mercury (Hg)	In-house method T3013 based on AOAC 2019.06.05	DMSC	mg/kg	Not Detected	0.01	0.030	-

Remark: Acc. = ISO/IEC 17025 Accredited
 NA = Non Accredited
 LOD = Limit of Detection
 LOQ = Limit of Quantitation
 DL = Detection limit of instrument
 < 3 = growth was not found
 < 10 = growth was not found
 n = estimated number

Approved by
 Ms. Pachera Naksan
 Responsible for the Technical management Team
 5 August 2021

มูลนิธิพัฒนาอุตสาหกรรมอาหาร
Foundation for Industrial Development National Food Institute
Food Industrial Laboratory Service Center

Accreditation No. 1082/12

Test Report

Report no.: 210408-001-01
Client: #บริษัทวิริยะการเกษตรอินทรีย์/วิริยะการเกษตรอินทรีย์/วิริยะการเกษตรอินทรีย์
Operation no.: 312 ไข่ปรุงสุกตามวิธีมาตรฐาน ไข่ปรุงสุกตามวิธีมาตรฐาน 1000
Sample description: ไข่ต้มสุกตามวิธี
Sample condition: packed in 3 plastic cup(s), normal condition
Date received: 27 July 2021
Date tested: 30 July - 5 August 2021

Page 1 of 1

Test Item (s)	Test method	Acc.	Unit	Result	LOD	LOQ	DL
Aerobic Plate Count	ISO 4833-12013	DMSC	CFU/g	< 10	-	-	-
Thermophilic Aerobic Count SPC	In-house method T3021 in connection with FDA BAM Choke 2011 (Chapter 3), 2011 (Chapter 2A)	DMSC	CFU/g	< 10	-	-	-
Chloridium/Aspergillus	In-house method based on FDA BAM, 2011 (Chapter 17)	NA	g	Not Detected	-	-	-
Coffea	FDA BAM Choke 2011 (Chapter 4)	DMSC	MPN/g	< 3	-	-	-
Alphaproteobacteria	FDA BAM Choke 2016 (Chapter 12)	DMSC	cfu/g	Not Detected	-	-	-
Salmoneb. spp.	ISO 6579-1:2017	DMSC	CFU/g	< 10	-	-	-
Yeasts and Molds	Compendium of Methods for the Microbiological Examination of Foods (APHA), 2015, Chapter 21	DMSC	mp/g	Not Detected	0.01	0.060	-
Arsenic (As)	In-house method T3013 based on AOAC 2019.06.05	DMSC	mg/kg	Not Detected	0.01	0.05	-
Lead (Pb)	In-house method T3016 based on AOAC 2019.06.05	DMSC	mg/kg	Not Detected	0.01	0.03	-
Mercury (Hg)	In-house method T3013 based on AOAC 2019.06.05	DMSC	mg/kg	Not Detected	0.01	0.030	-

Remark: Acc. = ISO/IEC 17025 Accredited
 NA = Non Accredited
 LOD = Limit of Detection
 LOQ = Limit of Quantitation
 DL = Detection limit of instrument
 < 3 = growth was not found
 < 10 = growth was not found
 n = estimated number

Approved by
 Ms. Pachera Naksan
 Responsible for the Technical management Team
 5 August 2021

มูลนิธิพัฒนาอุตสาหกรรมอาหาร
Foundation for Industrial Development National Food Institute
Food Industrial Laboratory Service Center

Accreditation No. 1082/12

Test Report

Report no.: 210412-001-01
Client: #บริษัทวิริยะการเกษตรอินทรีย์/วิริยะการเกษตรอินทรีย์/วิริยะการเกษตรอินทรีย์
Operation no.: 312 ไข่ปรุงสุกตามวิธีมาตรฐาน ไข่ปรุงสุกตามวิธีมาตรฐาน 1000
Sample description: ไข่ต้มสุกตามวิธี
Sample condition: packed in 3 plastic cup(s), normal condition
Date received: 9 August 2021
Date tested: 10 - 19 August 2021

Page 1 of 1

Test Item (s)	Test method	Acc.	Unit	Result	LOD	LOQ	DL
Aerobic Plate Count	ISO 4833-12013	DMSC	CFU/g	< 10	-	-	-
Thermophilic Aerobic Count SPC	In-house method T3021 in connection with FDA BAM Choke 2011 (Chapter 3), 2011 (Chapter 2A)	DMSC	CFU/g	< 10	-	-	-
Chloridium/Aspergillus	In-house method based on FDA BAM, 2011 (Chapter 17)	NA	g	Not Detected	-	-	-
Coffea	FDA BAM Choke 2011 (Chapter 4)	DMSC	MPN/g	< 3	-	-	-
Alphaproteobacteria	FDA BAM Choke 2016 (Chapter 12)	DMSC	cfu/g	Not Detected	-	-	-
Salmoneb. spp.	ISO 6579-1:2017	DMSC	CFU/g	Not Detected	-	-	-
Yeasts and Molds	Compendium of Methods for the Microbiological Examination of Foods (APHA), 2015, Chapter 21	DMSC	mp/g	Not Detected	0.01	0.060	-
Arsenic (As)	In-house method T3013 based on AOAC 2019.06.05	DMSC	mg/kg	Not Detected	0.01	0.05	-
Lead (Pb)	In-house method T3016 based on AOAC 2019.06.05	DMSC	mg/kg	Not Detected	0.01	0.03	-
Mercury (Hg)	In-house method T3013 based on AOAC 2019.06.05	DMSC	mg/kg	Not Detected	0.01	0.030	-

Remark: Acc. = ISO/IEC 17025 Accredited
 NA = Non Accredited
 LOD = Limit of Detection
 LOQ = Limit of Quantitation
 DL = Detection limit of instrument
 < 3 = growth was not found
 < 10 = growth was not found
 n = estimated number

Approved by
 Ms. Pachera Naksan
 Responsible for the Technical management Team
 19 August 2021

ผลการวิเคราะห์คุณภาพความปลอดภัยอาหาร

เมื่ออาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสพภัยได้ผ่าน การวิเคราะห์ความปลอดภัยทางอาหารทุกเมนู จึงสามารถยื่นขอรับเลขสารบบ อาหาร (เลข อย.) ตามกฎหมายจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้ ดังนี้

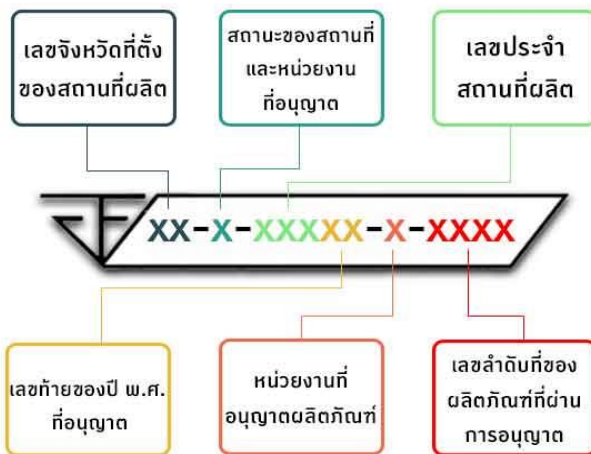
ลำดับ	รายการ	เลข อย.	วันอนุมัติ
1	ไข่พะโล้	10-1-03659-5-0053	28 ธ.ค. 64
2	ไก่ผัดกระเทียม	10-1-03659-5-0052	28 ธ.ค. 64
3	แกงเขียวหวานไก่	10-1-03659-5-0044	25 ส.ค. 64
4	ข้าวหุงสุก	10-1-03659-5-0048	25 ส.ค. 64

ดังนั้น จึงมั่นใจได้ว่าอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือ ผู้ประสพภัยในภาวะฉุกเฉินมีความปลอดภัยต่อผู้ประสพภัย ถูกสุขอนามัย และ เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้องได้เป็นเวลานาน

รู้หรือไม่

เลข อย. ประกอบด้วยตัวเลข 13 หลัก แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

8. การผลิตอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะ ฉุกเฉิน

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ว่าจ้างสถาบันอาหารในการดำเนินการผลิตต้นแบบอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉินตามกระบวนการผลิตที่ได้คิดค้นและวิจัยขึ้น จำนวน 720 ชิ้น แบ่งเป็น 1) ไชพะไล 120 ชิ้น 2) ไก่ผัดกระเทียม 120 ชิ้น 3) แกงเขียวหวานไก่ 120 ชิ้น และ 4) ข้าวหุงสุก 360 ชิ้น โดยภายหลังการผลิตจะมีการนำผลิตภัณฑ์มาบ่มเป็นเวลา 14 วัน เพื่อตรวจสอบความผิดปกติของผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ การผลิตต้นแบบอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยยังคำนึงปริมาณที่เหมาะสมและเพียงพอต่อร่างกาย จึงได้ทำการบรรจุปริมาณของผลิตภัณฑ์ ดังนี้

- 1) ไชพะไล น้ำหนักสุทธิ 200 กรัม/น้ำหนักเนื้อของผลิตภัณฑ์ 120 กรัม
- 2) ไก่ผัดกระเทียม น้ำหนักสุทธิ 200 กรัม/น้ำหนักเนื้อของผลิตภัณฑ์ 150 กรัม
- 3) แกงเขียวหวานไก่ น้ำหนักสุทธิ 200 กรัม/น้ำหนักเนื้อของผลิตภัณฑ์ 100 กรัม
- 4) ข้าวหุงสุก น้ำหนักสุทธิ 150 กรัม

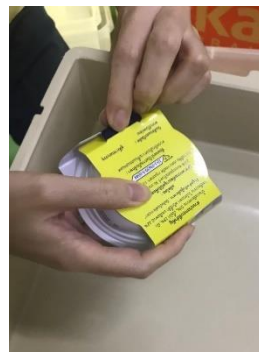
การผลิตไชพะไล

การผลิตไก่ผัดกระเทียม

การผลิตแกงเขียวหวานไก่

การตติฉลาก และพิมพ์วันหมดอายุ

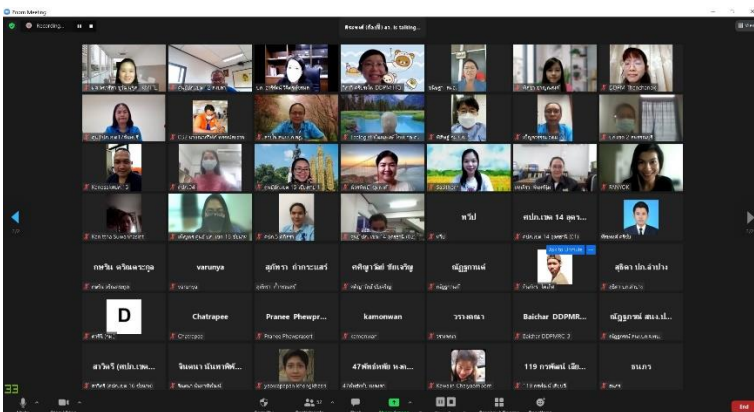
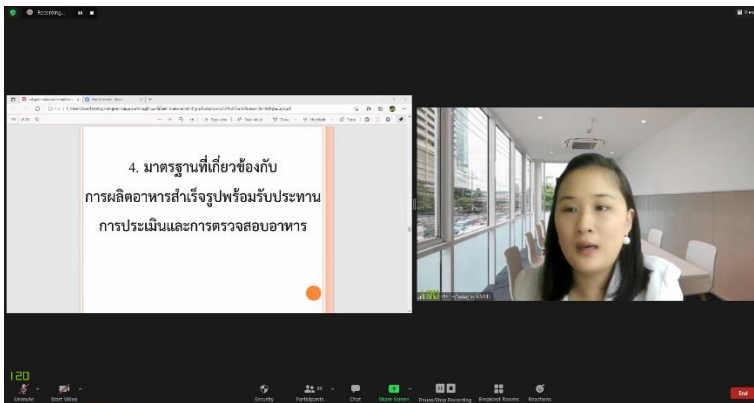
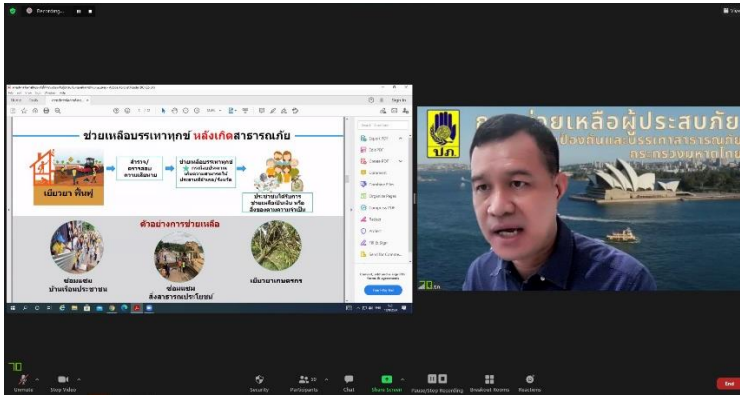
การเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตอาหารสำเร็จรูป พร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ดำเนินการฝึกอบรมบุคลากรภายในองค์กรด้วยการบรรยายและอภิปรายในรูปแบบออนไลน์ผ่านระบบ Zoom ภายใต้อาณาเขต “โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านนวัตกรรมการผลิตอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน” มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมการผลิตอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉินตามหลักวิชาการให้แก่บุคลากรของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่ได้รับในการปฏิบัติงานด้านการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ในอนาคต

ผลการฝึกอบรมวัดผลด้วยการทดสอบข้อเขียน คะแนนเต็ม 20 คะแนน จากการทดสอบ พบว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนเฉลี่ยอยู่ที่ 7.26 คะแนน และคะแนนทดสอบหลังเรียนเฉลี่ยอยู่ที่ 13.52 คะแนน เมื่อวิเคราะห์ผลทางสถิติด้วย t-test พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้สำรวจความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม ผลการสำรวจพบว่า ผู้อบรมมีระดับความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม 4.25 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

สรุปได้ว่า ผู้เข้าอบรมได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉินเพิ่มมากขึ้น และมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ มีผู้ผ่านการอบรม จำนวนทั้งสิ้น 81 คน

บรรยากาศการฝึกอบรมผ่านระบบ Zoom

การต่อยอดผลผลิตจากการวิจัยและพัฒนาอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน

1. กิจกรรมการนำเสนอผลการศึกษาและส่งมอบผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้จัดกิจกรรมการนำเสนอผลการศึกษาและส่งมอบผลิตภัณฑ์โครงการวิจัยและพัฒนาอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน เพื่อส่งมอบผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน ได้แก่ 1) ไข่พะโล้ 120 ชิ้น 2) ไก่ผัดกระเทียม 120 ชิ้น 3) แกงเขียวหวานไก่ 120 ชิ้น และ 4) ข้าวหุงสุก 360 ชิ้น รวมจำนวน 720 ชิ้น และถุงบรรจุผลิตภัณฑ์ จำนวน 120 ถุง ให้แก่ “กองช่วยเหลือผู้ประสบภัย” เพื่อนำไปแจกจ่ายให้แก่ผู้ประสบสาธารณภัยตามบทบาทและภารกิจภายใต้กิจกรรมดังกล่าวมีการนำเสนอผลการดำเนินโครงการฯ และผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน จำนวน 4 เมนู การชี้แจงเป้าหมาย และแนวทางการแจกจ่ายผลิตภัณฑ์และการรายงานผล ซึ่งมุ่งเน้นการบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ผู้ประสบภัยเบื้องต้น โดยมีความคาดหวังว่าการแจกจ่ายอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน ซึ่งเป็นผลผลิตจากงานวิจัย จะเป็นการต่อยอดงานวิจัยไปสู่ผู้ประสบสาธารณภัยในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

ปก. พัฒนานวัตกรรมอาหารสำเร็จรูป พร้อมส่งต่อถึงมือผู้ประสบภัย

เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2565 นายธีรชัย ชูศักดิ์วิบูลย์ รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นประธานเปิดกิจกรรมการนำเสนอผลการศึกษาระบบอบผลัดกันและพัฒนาวัตถุกรรมอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน หอประชุมกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยสำนักวิจัยและความร่วมมือระหว่างประเทศ สัมมอบผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปฯ จำนวน 720 ถ้วย พร้อมบรรจุผลัดกัน จำนวน 120 ถู เพื่อส่งต่อกล่องช่วยเหลือผู้ประสบภัยนำไปแจกจ่ายแก่ผู้ประสบภัย โดยมี ผู้บริหารกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ร่วมเป็นเกียรติฯ

“ปก.ห่วงใยความปลอดภัยคนไทยทุกคน”
 สายด่วนนิรภัย 1784 | ปก.รับแจ้งเหตุ 1784
 Line ID @1784DDPM

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย DDPM
 @DDPMNews | www.disaster.go.th

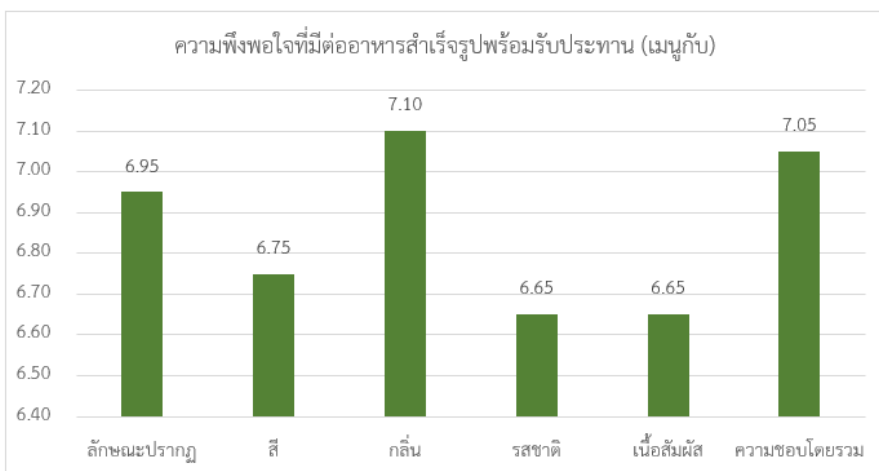
กิจกรรมการนำเสนอผลการศึกษาระบบอบผลัดกันที่โรงงานวิจัยและผลิตอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน

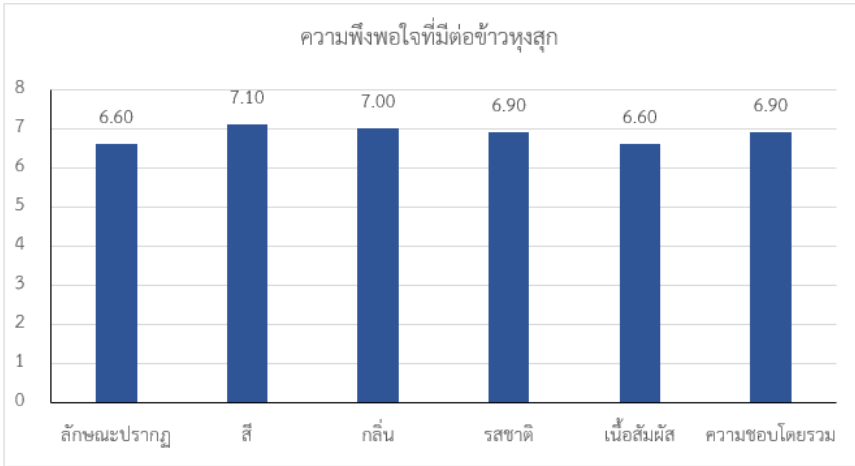
2. การแจกจ่ายอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย ในภาวะฉุกเฉิน

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้นำต้นแบบอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานไปแจกจ่ายแก่ผู้ประสบภัยในเขตกรุงเทพและปริมณฑล และทำการสำรวจความพึงพอใจ ผลการสำรวจ พบว่า ผู้ประสบภัยมีความพึงพอใจโดยรวมต่ออาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน (เมนูกับ) เฉลี่ยที่ 7.05 คะแนน และเมนูข้าวหุงสุก เฉลี่ยที่ 6.90 คะแนน จากคะแนนเต็ม 9 นอกจากนี้ ผู้ประสบภัยเห็นว่าบรรจุภัณฑ์มีความสวยงามน่าประทับใจ และปริมาณอาหารมีความเหมาะสม รวมถึงเห็นว่ามีเหมาะสมที่จะเป็นทางเลือกหนึ่งในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

อย่างไรก็ตาม ผู้ประสบภัยได้ให้ข้อเสนอแนะ คือ ได้แก่ 1) ควรมีเครื่องหมายรับรองฮาลาล 2) ควรมีซองสูมมาให้ด้วย 3) ควรมีถุงกันกระแทกเพื่อป้องกันการแตกของบรรจุภัณฑ์ และ 4) ควรมีถุงอุ่นร้อนในตัว (Heating Bag)

ความพึงพอใจของผู้ประสบภัยที่มีต่ออาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน (เมนูกับ)

ความพึงพอใจของผู้ประสพภัยที่มีต่อข้าวหุงสุก

การแจกจ่ายอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสพภัยในภาวะฉุกเฉิน

3. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางในการต่อยอดผลผลิตจากการวิจัยและพัฒนาอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางในการต่อยอดผลผลิตจากการวิจัยและพัฒนาอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉินมีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และระดมความคิดเห็นจากบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เกี่ยวกับการต่อยอดจากผลการวิจัยและพัฒนาอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉินให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อการปฏิบัติงานด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย รวมถึงเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินโครงการวิจัยของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้เป็นที่แพร่หลาย

ข้อเสนอแนะและแนวทางต่อยอดที่ได้รับ มีดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์อาหารที่จะพัฒนาต่อไปควรมีบรรจุภัณฑ์ที่แข็งแรง ทนต่อการกระแทกและฉีกขาด และฉลากควรมีอักษรเบรลล์สำหรับผู้พิการทางสายตา
2. จัดทำเป็นถุงน้ำใจที่เป็นสี เช่น สีแดง นำเข้าพื้นที่ประสบภัยใน 2 วันแรก ประกอบไปด้วยอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หลังจาก 2 วัน ไม่เกิน 5 วัน ใช้ถุงน้ำใจที่เป็นสีชมพู มีอาหารที่ครอบคลุมผู้ประสบภัยที่เหมาะสมกับผู้ประสบภัย นอกจากนี้ ควรให้ในพื้นที่เป็นผู้ประกอบอาหารสำเร็จรูป เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตอาหาร เพราะมีศักยภาพการผลิต และมีอุปกรณ์การผลิต ถึงระดับการได้รับรอง GMP เป็นผู้ผลิต ซึ่งจะสามารถตอบโต้ภัยการผลิตตามความต้องการและใช้ผลผลิตในพื้นที่ลดค่าใช้จ่ายการขนส่งและราคาวัตถุดิบ รวมถึงส่งเสริมการใช้วัตถุดิบในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียง และถ้ามากกว่า 5 วัน ควรใช้คู่มือการอพยพและแนวปฏิบัติการจัดตั้งและจัดการศูนย์พักพิงและช่วยเหลือผู้ประสบภัยเพื่อสุขอนามัยของผู้ประสบภัย

3. หน่วยงานมหาวิทยาลัย สามารถให้ความร่วมมือด้านวิชาการและด้านการผลิตเมนูอื่นที่เหมาะสมกับผู้ประสบภัยในวัยอื่น ๆ มากกว่าที่ได้ดำเนินการและหาเทคโนโลยีอื่นที่จะช่วยลดต้นทุนการผลิตอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน เพราะมีราคาต่อถ้วย ประมาณ 50 บาท ซึ่งยังถือว่าราคาสูงอยู่ โดยมีโรงงานผลิตอาหารและเครื่องดื่มที่ได้รับรอง GMP และเครื่องหมายฮาลาล ซึ่งผลิตภัณฑ์ดังกล่าวยังไม่มี รวมถึงมีห้องปฏิบัติการอาหารที่ทดสอบวิเคราะห์อาหาร และสามารถเพิ่มข้อมูลคุณค่าอาหารและโภชนาการในฉลากได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังสามารถออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่รักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้อีกด้วย

4. การนำแนวคิดธนาคารอาหาร (Food Bank) มาใช้ในการจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับผู้ประสบภัย โดยมีการดำเนินการใน 2 รูปแบบ คือ 1) การตกลงและทำสัญญาระหว่างหน่วยงานผู้ซื้อและหน่วยงานผู้ขาย (Supplier) ซึ่งเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น หน่วยงานผู้ขายในพื้นที่ประสบภัยจะจัดหาสิ่งของอุปโภคบริโภคและจัดส่งไปยังพื้นที่โดยตรง ซึ่งวิธีดังกล่าวจะช่วยลดปัญหาด้าน Logistics 2) การรับบริจาคจากผู้รับบริจาคโดยตรง ตามบัญชีหรือข้อมูลความต้องการของผู้ประสบภัยซึ่งได้มีการสำรวจเบื้องต้น

5. การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานตามแนวทฤษฎีการบริหารราชการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) เพื่อการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ทั้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชน ซึ่งในภาคเอกชนสามารถดำเนินการในรูปแบบ CSR หรือการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม

บรรยากาศการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางในการต่อยอดผลผลิตจากการวิจัย และพัฒนาอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน

ป.ก.

ป.ก. แสวงหาแนวทางต่อยอด นวัตกรรมอาหารสำเร็จรูปเพื่อผู้ประสบภัย

เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2565 นายธีรชัย ชูจิตติวิบูลย์ รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นประธานเปิดโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการต่อยอดผลผลิตจากการวิจัยและพัฒนาอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉิน ณ โรงแรมอस्टี ออเนียว กรุงเทพมหานคร เพื่อระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทานที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจัดทำ ในการปรับใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมอาหารตามหลักวิชาการให้สอดคล้องกับบริบทภัยในอนาคต

“ป.ก.ห่วงใยความปลอดภัยคนไทยทุกคน”

สายด่วนนิรภัย 1784

ป.ก. ไลน์แจ้งเหตุ 1784
Line ID @1784DDPM

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย DDPM

@DDPMNews www.disaster.go.th

กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กระทรวงมหาดไทย

อาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน (Meals Ready-to-Eat: MRE) เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉินจะเป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับใช้แจกจ่ายเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉินที่ช่วยทำให้ผู้ประสบภัยมีคุณภาพชีวิตในการดำรงชีพเมื่อยามประสบสาธารณภัยที่ตึงเครียด ซึ่งมีข้อดีคือ

1) พร้อมรับประทานทันที โดยไม่ต้องอุ่นร้อนหรือสามารถอุ่นร้อนเพื่อเพิ่มรสชาติและความอร่อยของอาหารมากยิ่งขึ้น

2) สามารถเก็บรักษาไว้ที่อุณหภูมิห้องได้ไม่น้อยกว่า 12 เดือน โดยไม่เสียวัตถุดิบเสีย

3) ปลอดภัย ไร้การปนเปื้อน

4) พกพาง่าย ขนย้ายสะดวก

นอกจากนี้ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีความคาดหวังว่าต้นแบบนวัตกรรมอาหารสำเร็จรูปที่ได้รับจากโครงการวิจัยนี้จะสามารถนำไปขยายผลในการผลิตจริงเพื่อใช้เป็นสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉินได้ในอนาคต เพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดการสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินให้เป็นไปอย่างมีมาตรฐาน โดยผู้ประสบภัยได้รับความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์อย่างรวดเร็ว ทันท่วงที และทันต่อเหตุการณ์ และยังช่วยสนับสนุนโครงการครัวพระราชทานที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ดำเนินการอยู่ รวมถึงช่วยพัฒนาการจัดการในภาวะฉุกเฉินภายใต้การก้าวเข้าสู่ทศวรรษที่ 3 ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่พร้อมจะเป็นหน่วยงานกลางในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูง

- กรมวิทยาศาสตร์บริการ. 2562. วศ.อว. เดินหน้าผลิตอาหารสำเร็จรูปพร้อมบริโภคในถักรีทอร์ท เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม. เข้าถึงจาก <https://www.mhesi.go.th/index.php/news/4744-2021-10-07-07-48-46.html>
- ประกาศรี เทพรักษา. 2547. การผลิตอาหารในภาชนะปิดสนิทด้วยความร้อนในหลักการผลิตและฆ่าเชื้ออาหารในภาชนะปิดสนิทด้วยความร้อน.
- ไพโรจน์ วิริยจาโร. 2545. การประเมินทางประสาทสัมผัส. ภาควิชาเทคโนโลยีการพัฒนาลิขิตภัณฑ์ คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศศิมน ปรีชา. 2555. หน่วยที่ 8 การถนอมและแปรรูปอาหารด้วยความร้อน. ในเอกสารสอนชุด วิชา เทคโนโลยีการถนอมและแปรรูปอาหาร.
- วีระ โชติธรรมมาภรณ์. 2564. บทที่ 1 ความรู้พื้นฐานบรรจุภัณฑ์. เข้าถึงจาก <http://fit.ssu.ac.th/weera/mod/resource/view.php?inpopup=true&id=224>.
- สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ. 2556. เทคโนโลยีอาหารกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย. เข้าถึงจาก http://www.dti.or.th/download/food_2.pdf
- สถาบันอาหาร. 2562. ผู้ควบคุมการผลิต (Retort supervisors). ในเอกสารการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ควบคุมการผลิต (Retort supervisors) ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. 2557. คู่มือสำหรับผู้ควบคุมการผลิตอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทชนิดที่มีความเป็นกรดต่ำและชนิดที่ปรับกรด (Retort Supervisors). สำนักงานกิจการโรงพิมพ์สงเคราะห์องค์การทหารผ่านศึก, กรุงเทพฯ.

คณะที่ปรึกษา

1. นายบุญธรรม เลิศสุขีเกษม	อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
2. นายรัฐพล นราดิศร	รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
3. นายเจียรชัย ชูกิตติวิบูลย์	รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
4. นางสาวชัชดาพร บุญพีระณัช	ร.ก. รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

คณะผู้จัดทำ

1. นายสหรัฐ วงศ์สกุลวิวัฒน์	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและความร่วมมือระหว่างประเทศ
2. นางสาวอารีรัตน์ วิจิตรพัชรผล	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยและพัฒนา
3. นายสุกฤษฎ์ ขจรเวหาศน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
4. นางสาวฉัตรทิพย์ ชุมพงศ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
5. นางสาวกมลวรรณ เอกโชติ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
6. นางสาวศศิธร ศรีรัตนพิบูลย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
7. นางสาวเยาวภาพันธุ์ คงคาศรี	พนักงานนโยบายและแผนงาน

ผู้เรียบเรียง

1. นายพีระพงศ์ ศรีชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

DISASTER MENU

MRE

FOOD

แกงเขียวหวานไก่.... 0 บาท
Chicken Green Curry

ไก่ผัดกระเทียม.... 0 บาท
Stir Fried Chicken with Garlic

ไข่มะลิ.... 0 บาท
Authentic Pa-Low

ข้าวหุงสุก... 0 บาท
Rice

<https://www.disaster.go.th>

ปก. ท้าวมุ่งศวรรษที่ 3
“เป็นหน่วยงานกลางในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูง”

สำนักวิจัยและความร่วมมือระหว่างประเทศ
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กระทรวงมหาดไทย

3/12 ถ.อุทกนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
www.disaster.go.th สายด่วนนิรภัย 1784